

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra KIRKE-SPEJL

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter", i Grundtvig, N. F. S.: *N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter*, Gyldendalske Boghandel, 1904-1909, s. 107.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-grundtvig10val-shoot-idm139947087002224/facsimile.pdf> (tilgået 03. maj 2024)

Anvendt udgave: N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter

Kirke-Spejl

dette ægteskabelige Forhold ansaa vel de skriftkloge sædvanlig for noget saa mystisk og bægsmørkt, at Udtrykket deraf maatte strængt afvises paa alle Lærdømmens og Oplysningens Ene-mærker, og maatte kun for den bibelske Hjemmels Skyld taales i Salmer og aandelige Viser; og selv denne knappe Tolerance faldt omsider bort, som i vor saakaldte »evangelisk-kristelige« Salmebog, der strængt udelukte baade Brud og Brudgom med alle saakaldte østerlandske Billeder og Talemaader; men vi maa dog, som nogenlunde oplyste Kristne, tvært imod paastaa og kan klarlig vise, at, hvor hemmelighedsfuldt end den kristne Menigheds inderste Forhold til Kristus, sit Hoved, sin Herre og Brudgom, nødvendig maa være, saa er det dog lige saa grundkristeligt, som det er grundbibelsk baade efter den gamle og den ny Pags Bog, og er ingenlunde bægsmørkt, undtagen for de aandløse og hjærteløse, for hvem, ligesom for de umælende, Menneske-Aanden og Menneske-Hjærtet selv er det yderste Mørke.

Det ægteskabelige Forhold mellem Kristus og Menigheden, som Mand og Kvinde, Brudgom og Brud, Adam og Eva, svarer nemlig aabenbar til det oprindelige og uforanderlige Grund-Forhold ved Ordet mellem Gud og Menneske, Aand og Støv, Himmel og Jord, og maa, naar det kun er sandt og virkeligt, føre til Forklaringen af dette lige saa hemmelighedsfulde Forhold. Der kan nemlig ikke gives noget andet sandt og virkeligt Forhold mellem den levende Guds Aand, der, som den højestes Kraft udretter alt i alle, og Mennesket, skabt i Guds Billede af Jordens Støv, end mellem den alt givende og den alt modtagende, den virkende og den paavirkede, (som vi med bekjendte Kunst-Ord kalder det aktive og det passive); og naar dette Forhold tages venlig og hjærtelig, da spejler det sig klart i det kjærlige, ægteskabelige Forhold mellem Mand og Kvinde, saa at, da Kristi og hans Menigheds indbyrdes Forhold netop levende skal udtrykke det hjærteligste og kjærligste Forhold mellem Gud og Menneske som et fuldkomment Fællesskab — »alt mit er dit, og alt dit er mit« —, saa kan det i Menneske-Sproget ej finde noget sandere levende Udtryk end Ægteskabet, tænkt og taget i sin paradisiske Uskyldighed og i den himmelske Faldkommenhed af Kjærligheds-Baandet, som virkelig hjærtelig gjør to til eet.

Herved mindes vi paa een Gang om Ægteskabet i Paradis og om den korte, men mageløs fyldige og fyndige Lovtale, som

Kirke-Spejl

Lukas holder over Menigheden i Jerusalem: i de troendes Mængde var eet Hjærte og een Sjæl, saa ingen af dem kaldte noget Guds sit eget, men de var indbyrdes lige gode om alt; men ved denne Lovtale maa vi, som oplyste Kristne, baade standse og studse, da det gaar her, ligesom ved Talen om Menneske-Livet i Paradis; at det var et gudeligt Menneske-Livs Begyndelse, men ikke dets Fuldendelse; saa at dersom Lukas virkelig havde sagt, hvad man almindelig har antaget: at hele Menigheden i Jerusalem var eet Hjærte og een Sjæl, altsaa fuldkommen i Kjærligheden, da maatte vi draget hans Vidnesbyrd i Tvivl eller rent ud forkastet det, som noget, der ikke kunde være og heller ikke kunde vides, uden af den Aand, som ransager alt, og hvis Oplysning Lukas ej anderledes end vi havde Løfte paa. Det behøves imidlertid ikke her, da Lukas kun siger, at i Mængden af de troende var der eet Hjærte og een Sjæl, og bestemmer altsaa ikke, hvor vidt det indvortes Fællesskab i Kjærligheden gik, enten i Menigheden eller i Gaden, men kun, at det gik saa vidt, som det behøvedes for at avle udvortes Fællesskab om timeligt Guds, hvad Kommunionen i den nyeste Verdens-Historie lærer os, man, endogsaa uden at kristen Tro og Kjærlighed, kan stræbe at iværksætte.

Dette kan De nok vide, jeg ingenlunde anmærker og indskærper, for at vække mindste Tvivl om den ret egentlig apostolske Menigheds Fortrin fremfor os og alle mellemliggende Slægter i alt kristeligt, i Kjærlighed saa vel som i Tro og Haab; men ene og alene for at oplyse og rette den Grundfejl i Menigheds-Livets Betragtning, som har forvirret hele Kirke-Historien; ligesom hele Menneskelivets Betragtning forvirredes ved den Indbildning, at Mennesket i Paradis var skabt fuldkomment; da det dog er Forskjellen mellem det timelige og det evige Liv i Guds Billade, at det timelige kan aldrig staa stille, men maa enten gaa fram til Forklarelse eller gaa tilbage til Opløsning.

Aandelig Undfangelse, Fødsel og Fremgang til Fuldvoxnhed, det er nemlig i det hele som i det enkelte, hvad der gjør Menneske-Livet til, saa vidt vi veed, det eneste i sit Slags, der, som skrevet staar, begynder lidt lavere end Engle-Livet, men med Spiren til en mageløs Væxt; og derfor ser vi, at selv da Guds enbaarne, han, som var i Guddoms-Skikkelse, fornedrede sig til den menneskelige, da fødtes han lige saa lidt indvortes som udvortes et fuldvoxt Menneske, men et Menneske-Barn i alle Maader; saa at, da det er hans Menneske-Liv, der gjenfø-